

відкритої освіти» (2026–2028). Реєстраційна картка ДіР 0126U001421. URL: <https://dir.ukrintei.ua/view/rk/62b95b6adeed7dc050aa9f0e688c03fe> (дата звернення: 05.02.2025).

References

1. Informatsiino-analitychnyi suprovid pidhotovky viiskovykh psykholohiv u vidkrytomu osvithomu prostori» (2026–2028). Reiestratsiina kartka DiR 0126U001423. URL: <https://dir.ukrintei.ua/view/rk/e744fd70977a4636e7fddafbfd77e380> (data zvernennia: 05.02.2025).

2. Naukovo-analitychnyi suprovid rozbudovy yedynoho informatsiinoho prostoru vidkrytoi osvity» (2026–2028). Reiestratsiina kartka DiR 0126U001421. URL: <https://dir.ukrintei.ua/view/rk/62b95b6adeed7dc050aa9f0e688c03fe> (data zvernennia: 05.02.2025).

АКТУАЛІЗАЦІЯ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ЯК НАУКОВОЇ ПРОБЛЕМИ

Світлана РАШИДОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, НАПН України, м. Київ, Україна.

ACTUALIZATION OF OPEN EDUCATION AND ITS INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT AS A SCIENTIFIC PROBLEM

Svitlana RASHYDOVA, Ph.D (in Education), Associate Professor, Senior Researcher of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine, NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
email: svetlana101068@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-2573-4276

Актуалізація відкритої освіти та її інформаційно-аналітичного супроводу як наукової проблеми обумовлена затребуваністю відкритої освіти, яка швидко розвивається (з'являються ефективні, успішні освітні онлайн-курси, платформи, відкриті ресурси); потребою аналізувати великі масиви освітньої інформації; необхідністю віддаленого навчання й обґрунтованих управлінських рішень тощо. Інформаційно-аналітична діяльність як супровід відкритої освіти надає системне забезпечення освітніх процесів даними, аналізом, прогнозуванням, ресурсами; підтримку управління якістю освіти та прийняття рішень на основі інформаційно-аналітичних даних.

В основі методології інформаційно-аналітичного супроводу відкритої освіти як наукової проблеми – міждисциплінарний підхід. Наукова концепція будується на перетині наук про освіту, інформаційних технологій, аналітики даних, менеджменту освіти тощо. Це робить її цікавою і для дослідників, і для практиків. До прикладу, відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського НАПН України розпочав концептуально-аналітичний етап наукового дослідження «Науково-аналітичний супровід розбудови єдиного інформаційного простору відкритої освіти», розрахованим на 2026-2028 рр. (завідувач відділу і науковий керівник дослідження М. Л. Ростока) [2].

Питання розвитку відкритої освіти та використання відкритих освітніх ресурсів висвітлено у працях зарубіжних та українських учених. Теоретичні засади відкритої освіти, концептуальні підходи до організації відкритого навчання, функціонування та ліцензування масових відкритих онлайн-курсів досліджували Д. Вайлі, М. Веллер, Т. Бейтс, Дж. Сіменс, С. Даунс. Проблеми інформаційно-комунікаційного забезпечення, цифрових освітніх середовищ та аналітики навчальних процесів розглядаються у працях Дж. Сіменса.

Значний внесок в розвиток української науки з дослідження питань відкритої освіти зробив В. Ю. Биков, який розглядає відкриту освіту як складну соціально-педагогічну

систему, досліджує моделі організаційних систем відкритої освіти, інновації в розвитку засобів і технологій систем відкритої освіти, хмарні технології та хмарні платформи [1] тощо. Питання відкритої освіти розглядають О. Спірін, М. Шишкіна та ін. Праці О. Спіріна присвячені сучасним завданням цифрової трансформації освіти, інформаційно-комунікаційній діяльності педагогів інформатики, використанню ІКТ та відкритих освітніх ресурсів, інформаційно-комунікаційним технологіям навчання [3]; М. Шишкіна досліджує питання формування і розвитку хмаро орієнтованого освітнього середовища [4], аналізує моделі відкритих освітніх середовищ і застосування хмарних технологій. Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що питання методології інформаційно-аналітичного супроводу відкритої освіти потребують подальшого комплексного дослідження, зокрема в аспекті визначення методів збору, оброблення та використання аналітичних даних для підвищення якості й ефективності відкритих освітніх систем.

Наукова значущість зазначеної проблеми прогнозовано може виявлятися в новій концепції і створенні функціональної моделі інформаційно-аналітичного супроводу відкритої освіти, яка відбиває мету, завдання, принципи, функції, форми відкритої освіти, методи збору і обробки освітніх даних, показники ефективності, її переваги і проблеми, досліджує роль штучного інтелекту тощо. Практична цінність виявляється в тому, що методологія інформаційно-аналітичного супроводу відкритої освіти забезпечує: оцінювання якості відкритих освітніх ресурсів; відстеження потреб здобувачів освіти; підвищення ефективності освітніх програм; підтримку індивідуальної траєкторії навчання, удосконалення педагогічних технологій і управлінських рішень тощо. Соціального значення в цьому контексті набувають принципи доступності, адаптивності, освіти впродовж життя.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Хмарна комп'ютерно-технологічна платформа відкритої освіти та відповідний розвиток організаційно-технологічної будови ІТ-підрозділів навчальних закладів. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 1. С. 81-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2013_1_14.4 (дата звернення: 27.01.2026).

2. Росток М. Л., Бондаренко Т. С., Кеберляйн-Керлер Ю. Актуалізація науково-аналітичного супроводу відкритої освіти і науки. *Мережа шкіл новаторства України: розвиток професійної компетентності керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників у контексті реалізації неперервної освіти*: монографія / за наук. ред. Н. І. Білик. Полтава; Київ: ПАНО ім. М. В. Остроградського, 2025. С. 56–66. DOI: <https://doi.org/10.33272/conf.PANO.2025.27.11>.

3. Спірін О. М. Критерії та показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Інформаційні технології та засоби навчання, 2013. Вип.1 (33). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/826/> (дата звернення: 27.01.2026).

4. Шишкіна М. П. Формування і розвиток хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу: монографія. Київ.: УкрІНТЕІ, 2015. 256 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166208/> (дата звернення: 27.01.2026).

References

1. Bykov V. Yu. Khmarna kompiuterno-tekhnologichna platforma vidkrytoi osvity ta vidpovidnyi rozvytok orhanizatsiino-tekhnologichnoi budovy IT-pidrozdiliv navchalnykh zakladiv. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy*. 2013. № 1. S. 81-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2013_1_14.4 (data zvernennia: 27.01.2026).

2. Rostoka M. L., Bondarenko T. S., Keberliain-Kerler Yu. Aktualizatsiia naukovu-analitychnoho suprovodu vidkrytoi osvity i nauky. *Merezha shkil novatorstva Ukrainy: rozvytok profesiinoi kompetentnosti kerivnykh, naukovo-pedahohichnykh i pedahohichnykh pratsivnykiv u konteksti realizatsii neperervnoi osvity*: monohrafiia / za nauk. red. N. I. Bilyk. Poltava; Kyiv: PANO im. M. V. Ostrohradskoho, 2025. S. 56–66. DOI: <https://doi.org/10.33272/conf.PANO.2025.27.11>.

3. Spirin O. M. Kryterii ta pokaznyky yakosti informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii navchannia. Informatsiini tekhnolohii ta zasoby navchannia, 2013. Vyp.1 (33). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/826/> (data zvernennia: 27.01.2026).

4. Shyshkina M. P. Formuvannia i rozvytok khmaro orientovanoho osvitno-naukovoho seredovyscha vyshchoho navchalnoho zakladu: Monohrafiia. Kyiv: UkrINTEI, 2015. 256s. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166208/> (data zvernennia: 27.01.2026).

АКТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ У ВІДКРИТОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Ольга ЛУЧАНІНОВА, доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного забезпечення освіти, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені О. В. Сухомлинського, НАПН України, Київ, Україна

ACTUALISATION OF INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT FOR THE TRAINING OF MILITARY PSYCHOLOGISTS' IN AN OPEN EDUCATIONAL SPACE

Olha LUCHANINOVA, DrSci (in Education), Professor, Leading Researcher of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine, NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
email: 2017olgapetrovna@gmail.com, ORCID iD: [0009-0005-2205-547X](https://orcid.org/0009-0005-2205-547X)

Четвертий рік триває війна в Україні. Фахівці спостерігають гострий дефіцит військових психологів. До війни фахівців із досвідом роботи з військовими травмами було вкрай мало. Сьогодні, як зазначає Т. Тарасенко, більшість психологів отримує військову кваліфікацію на коротких курсах тривалістю до трьох місяців, що викликає сумніви щодо ефективності такої підготовки [4]. Нині ефективність професійної підготовки майбутніх військових психологів залежить, перш за все, від належного інформаційно-аналітичного супроводу цієї підготовки у відкритому освітньому просторі.

Дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний і повоєнний період України» відділу інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського (2024-2025 рр.) дозволило виокремити новий напрям – інформаційно-аналітичний супровід підготовки військових психологів у відкритому освітньому просторі. Актуальність теми дослідження надзвичайна важлива в умовах війни.

Цьогоріч у ЗВО, які надають освітні послуги щодо підготовки військових психологів, відбудеться перший випуск бакалаврів-військових психологів (вступ 2022 р), які отримали спеціальність під час війни. У державі розуміють короткострокові й довгострокові завдання такої підготовки. Військовий психолог – затребувана часом й воєнними умовами професія за покликанням. Перш за все, це робота на передовій: надання допомоги під час травматичних подій, у подоланні стресу та втрат, адаптації до бойових умов; допомога військовим впоратися з ПТСР, наслідками поранень та поверненням до цивільного життя, спираючись на досвід інших країн (досвід Ізраїлю). Це і професійна підготовка, навчально-методичне її забезпечення, врахування практичного досвіду товаришів або власного; актуалізація програм навчання та підготовки кадрів в умовах війни та програм допомоги родинам військовослужбовців. Важливою для військового психолога є знання й навички кризової психології.

Підтеми дослідження – «Теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу підготовки військових психологів у відкритому освітньому просторі» та «Актуальні аспекти науково-методичного та інформаційного забезпечення освітньої